

Biotoper för vitryggig hackspett

Foto: Daniel Nilsson

Biotoper / levnadsvillkor

Den vitryggiga hackspetten kräver lövskog äldre än 60 år med stort inslag av död ved. Minst en femtedel av landskapet bör bestå av lövskog, och av den delen måste hälften passa arten. I Sverige är de viktigaste trädslagen för "vitryggen" asp, vårtbjörk/ glasbjörk, gråal/klibbal och sälg.

I området mellan Värmland och Gästrikland har beståndet av lövträd minskat drastiskt från ca 30 % skogsareal till i dag 4,5 %. De huvudsakliga orsakerna är ett intensivt skogsbruk inriktad på barträd samt reglering av vattendrag och dikning av landskapet. En konsekvens av minskad andel av lövskogar och särskild äldre, högkvalitativa lövmiljöer är att flera arter knutna till lövmiljöer idag är starkt hotade.

I närmiljön runt Noresunds Golfbana har man tagit hänsyn till just den biologiska mångfalden genom att spara löv- och blandskog för att gynna de arter som lever i dessa miljöer.

Vitryggig hackspett

Foto: Fredrik Wilde

Vitryggig Hackspett

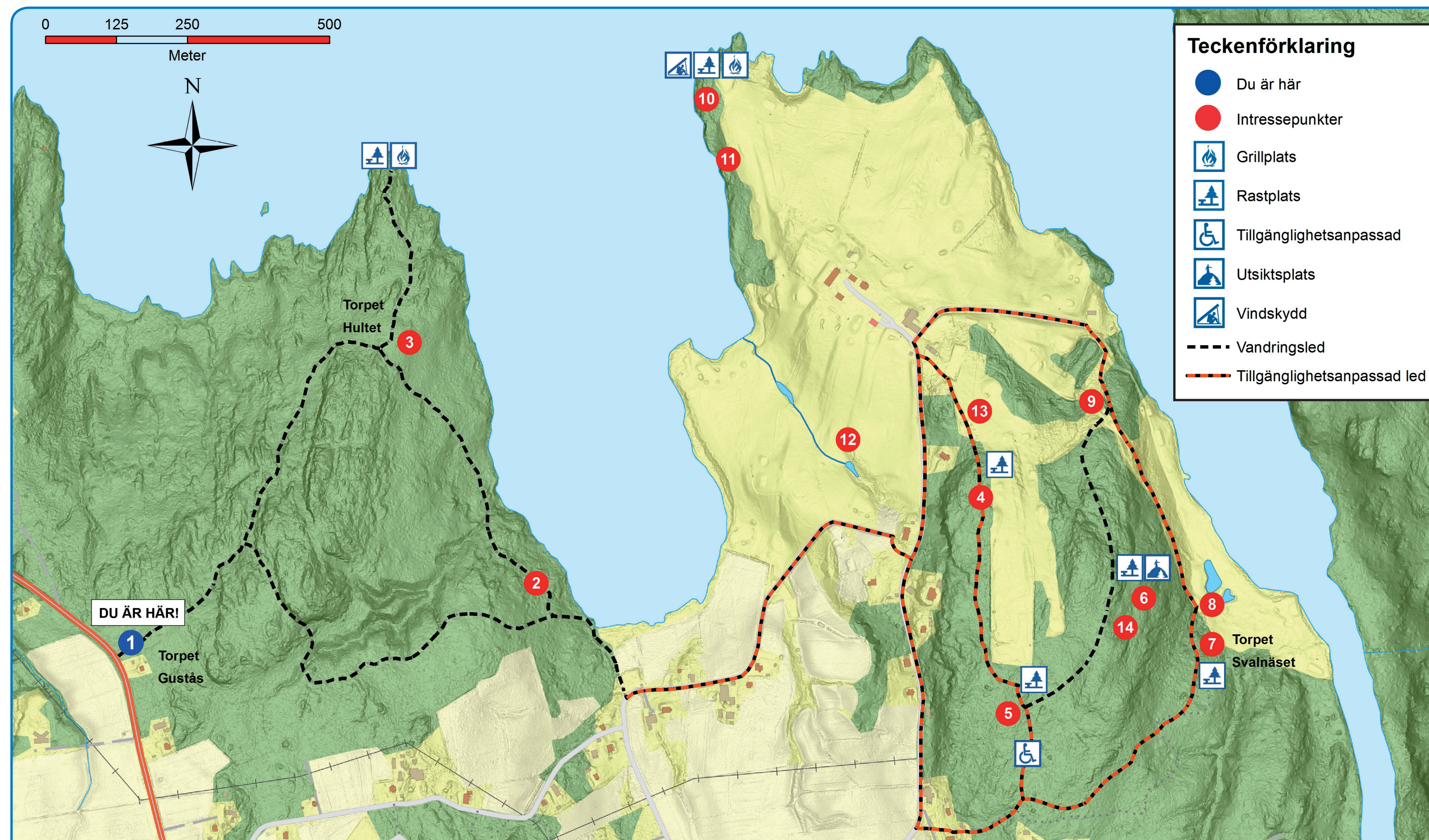
(Dendrocopos leucotos) är en fågel i familjen hackspettar. Den förekommer i Europa och Asien, från Norge i väster till Kamtjatka i öst. Vitryggig hackspett är något större än större hackspett (Dendrocopos major) och är idag listad som "akut hotad" i Sverige främst beroende på bristen av lämpliga livsmiljöer (sk biotoper).

Signal- eller indikatorart

Den vitryggiga hackspettens strikta krav på livsmiljö gör den till en viktig indikatorart för andra hotade naturtyper som lever i liknande skogsmiljöer. Genom att inrikta bevarandearbetet på den mest krävande arten (sk signalart/indikatorart), får man ett "skyddande paraply" för andra arter som lever i samma miljö, något som på sikt gynnar den biologiska mångfalden.

Skogsstyrelsen har pekat ut området Årtakan - Ränken och Ördalen som bra områden för vitryggig hackspett, (dessa ligger i anslutning till Noresund) områden som kan kunna utgöra ett bärkraftigt året-runt-rev för häckande par av vitryggig hackspett.

Områdeskarta

Noresund

Eda Golfklubb har sin anläggning i Flogned på Noresund. Platsen har under åren varit föremål för flera olika verksamheter innan man startade golfklubben 1990. 1762 byggdes Noresunds Herrgård av textilfabrikör Axel Norén som även anlade en park med över 100 sorters fruktträd för ändamålet att producera värmländskt vin. 1898 blev herrgården först ett hem för fattigvård, sedan ålderdomshem och slutligen ett vårdhem innan det lades ned 1980.

Golfbanan och dess omgivning är omgiven av en kraftigt kuperad terräng både på den västra och östra sidan om Skarbolsviken vid sjön Hugn. Golfbanan kantas av skog, odlings- och ängsmark och är omsluten av sjöarna Hugn och Ränken. Att området har varit populärt sedan stenåldern vittnar det stora antalet registrerade fornlämningar om. Golfbanan ligger i anslutning till ett gammalt odlingslandskap där det förr fanns åkrar och betade hagmarker. Fortfarande finns rester efter detta gamla odlingslandskap i form av små "naturöar" mellan golfhål och i stranden ned mot Hugn. "Naturöarna" utgörs av de gamla hagmarkerna med lövträd och ängsflora men kan även bestå av små dammar.

Eda golfklubbs naturvårdsprojekt

År 2012 sökte Eda kommun ihop med Eda golfklubb ett LONA – projekt (lokala naturvårdsatsningen) projekt på Noresunds golfbana. Ett av de övergripande målen med projektet var att skapa ett utflyktsmål i en omgivning med olika naturtyper och naturvärden. Eda Golfklubbs ambition var att göra de höga natur- och kulturmiljöer som finns i anslutning till golfbanan tillgängliga för alla. Inom området, finns kultur-/naturstigar (2 och 4) dragna i anslutning till golfbanan. 2,5 km av natur-kulturstigen (4) har gjorts tillgänglig för framförandet av barnvagn, rullstol och rullatorer. Anläggandet av ca 6 km lättillgängliga och natursköna naturstigar har gett ökade möjligheter för vandring samt vistelse i naturmark.

- 1: Informationstavla, **Du är här**
- 2: Natur och kulturstig
- 3: Kulturminne Torpet Hultet
- 4: Natur och Kulturstig tillgänglighetsanpassad med rastplatser

- 5: Skogsmiljö för Vitryggig Hackspett
- 6: Rastplats med fin utsikt
- 7: Kulturminne Torpet Svalnäset
- 8: Dammar för amfibier

Projektets syfte är att höja kunskapen om biologisk mångfald i anslutning till en golfbana samt att göra områden med höga naturvärden besöksvänliga och informativa. Skötseln av skogen sker på så sätt att det gynnar den miljö som den vitryggiga hackspetten nyttjar samt hjälper till att utveckla och bevara de naturvärden som förekommer inom området.

Nordiska myndigheter har efterfrågat golfanläggningar som både kan bidra till att våra miljömål uppnås och till bättre hälsa och livskvalitet. Detta är något som Eda golfklubb stöttar och genom detta projekt tagit del av. Eda golfklubb kan idag erbjuda besökare en golfbana i en miljö med en rik biologisk mångfald samt att man i framtiden skall ha möjligheten att erbjuda golfspel i vackra naturmiljöer med häckande vitryggig hackspett.

Vid dammarna i öster (8) och den framtagna bäcken i väster (12) har inventering av amfibier och deras livsmiljöer gjorts, för dessa våtmarker har skötselplaner tagits fram. Skötseln av dessa görs av Eda golfklubb ihop med AME. Inventeringen av befintliga dammar samt framtagandet av en skötselplan för dammarna bidrar till att höja kunskapen av artförekomster av grod- och kräldjur i området. Att anlägga nya våtmarker skapar fler biotoper och miljöer åt djur- och växtliv anpassade till denna miljö.

Praktiska skogliga åtgärder för att gynna miljöer för den vitryggiga hackspetten (4,5,6 och 9) där detta är lämpligt har gjorts och skall även i framtiden genomföras. Projektet bidrar till att höja kunskapen om biologisk mångfald, inte enbart för klubbens medlemmar utan även för den breda allmänheten och framförallt besöksnäringen. Projektet visar hur det är möjligt att kombinera en aktiv golfklubb med höga ambitioner och samtidigt bevara och utveckla den biologiska mångfalden i direkt anslutning till golfbanan. Golfklubbens arbete med biologisk mångfald har bidragit till att utveckla en vackrare golfanläggning samt gynna rödlistade arter.

- 9: Parti med Ädellövskog för liv
- 10: Grillplats med vindskydd
- 11: Minnesinskrift i Berg
- 12: Framtagen bäckmiljö för liv
- 13: Faunadepå
- 14: Jaktförminne

Biotoper för amfibier

Foto: Daniel Nilsson

Den förbindande bäcken

På Noresund är flertalet dammar anlagda för att bidra som naturliga hinder för golfspelet. I dammar trivs även amfibier som groddjur och salamandrar. Man har valt att mellan de övre och nedre liggande dammarna här koppla samman dammar för att skapa säkra spridningskorridorer. Bäckarna har skapats med hjälp av utrensning av material samt tillförsel av sten som bildat sträckor med porlande syrerikt vatten och bra uppväxtbiotoper för t.ex. insekter.

Bäcken har flera mindre vattenspeglar eller dammar och utgör en säker spridningskorridor för groddjur och ödlor. I bäcken kan dessutom sländor, skalbaggar, sniglar och maskar leva i strandzonen och utgöra viktig föda för andra djur.

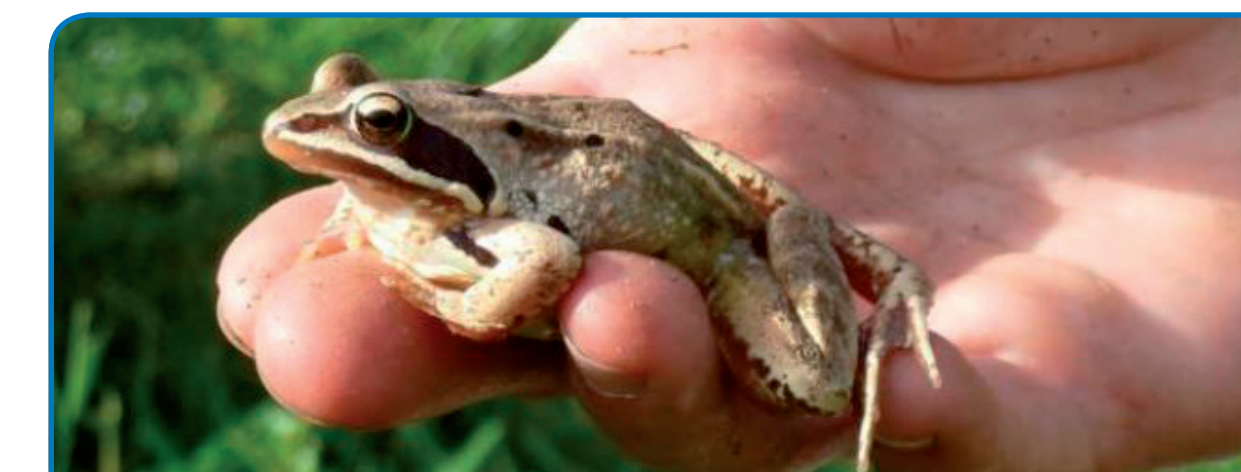

Foto: Tomas Jansson

Amfibier, groddjur

Groddjuret lever största delen av året på land, där de letar föda, vilar och övervintrar. Övervintringsställena kan vara håligheter under stockar, stenar, trädrötter eller i stenhögar. På våren söker sig de köns mogna djuren till lämpliga dammar eller andra vattensamlingar där de kan para sig och lägga rom. En del groddjur kräver fisktomma små vatten med bra vattenkvalitet, som värms upp och får en hög vattentemperatur tidigt på våren.

På grund av minskad tillgång på lämpliga miljöer har groddjuret minskat. Alla amfibier och groddjur är fridlysta enligt artskyddsförordningen och man får inte fånga in exemplar utan särskilt tillstånd.

I Värmland förekommer fem arter av groddjur, två egentliga grodor, en padda och två salamandrar. Grodorna är vanlig groda och åkergroda. De leker ofta i samma dammar, den vanliga grodan redan någon vecka efter islossningen, och åkergrodan en till ett par veckor senare. Grodorna lägger sin rom i klumpar.

Den vanliga paddan finns ofta även i fiskförande vatten, eftersom larven har ett skyddande giftigt hudsekret. Paddan lägger sin rom i strängar. Grodor och paddor leker även under dagen och leken är relativt högljud eftersom hanarna försöker imponera på honorna med sina läten.

Salamandrarna däremot är tysta, diskreta och huvudsakligen nattaktiva. Den vanligaste av dem är den mindre vattensalamander som har relativt små krav och leker i småvatten och dammar i april och maj. Hanen utvecklar en ryggkam som han visar upp för honorna i vattnet. Honan lägger sina ägg, ett och ett, på blad i vattenvegetationen. Efter äggläggningen viker honan bladet över ägget som skydd.

Hos alla arterna kläcks äggen efter mellan två och tre veckor varefter larverna lever frisimmande tills de lämnar vattnet som små fullbildade grodor, paddor eller salamandrar.

Statligt bidrag har medfinansierat detta lokala naturvårdsprojekt.

